

PÒRTIC

LLUÍS VERDAGUER

Taradell ha tingut des de sempre una gran vinculació amb el Montseny. La hi té per la seva posició geogràfica, puix que des de sempre he sentit dir que el nostre poble i terme es troben a la falda del Montseny, i la hi té perquè tots els taradellencs tenim gravada a la retina la imatge del seu massís, que des de Tagamanent al cim retallat de les Agudes fa de pantalla pel sud-est del nostre horitzó.

Vers el Montseny tenim tirada els de Taradell, sobretot els amics de caminar i fer excursions, perquè és allà on hem assajat les primeres sortides; mai no falten vilatans nostres als aplecs de Matagalls i de Sant Segimon, seguint en això una tradició ja molt vella. He sentit explicar a persones grans que del Montseny ve l'aigua de la nostra Font Gran, que abans abastia ella sola tota la vila; per això veure el Montseny nevat era sempre motiu de joia, encara que fos signe de fred, per allò de «Montseny florit, fred a la plana de Vic».

Al Montseny abans s'hi anava per collir bolets o castanyes als boscos i prats més baixos, com també ginebrons, i per fer carbó, caçar o altres coses pràctiques. Ara en canvi s'hi va per fer coses més lúdiques com pujar al Matagalls o fer travesses de Collformic a Matagalls, al coll de Sant Marçal i a les Agudes, o de Collformic a Tagamanent pel pla de la Calma, entre altres.

Tot i ser Taradell un poble de la plana de Vic, en el seu terme, de 26,80 km², es produeix un clar trencament o separació entre la plana pròpiament dita i la regió del Montseny-Guilleries. La carretera de Vic a Taradell i la seva continuació fins a l'estació de Balenyà o el poble modern de Sant Miquel de Balenyà marquen aquesta divisòria, alhora que parteixen també el nostre terme en dos sectors ben diferenciats.

La vila de Taradell, amb la seva peculiar forma exageradament allargassada, que va des de la plaça dels Caçadors, al cim del sector residencial de Goitallops, fins al petit nucli de Plana de la Madriguera, es troba ben bé al mig d'aquesta partió. De la vila vers ponent el seu territori és el clàssic del fons de la plana, amb petites serres i cims, vegetació de roures, rebrols i unes poques pinedes i planures, moltes masies i bones terres blanques i fèrtils, mentre que la part nord és més abrupta i angulosa, amb cims coronats per grans bancals de pedra amb balmes i amagatalls, on les masies són més escasses i les terres més sorrenques i rogenques. Era aquest un sector abans d'espesses boscúries, malmeses pel gran incendi del 1983, que es van regenerant amb antigues

espècies autòctones –roure, alzar, arboç i bruc, entre altres– i on de tant en tant resta algun testimoni de les grans pinedes que abans la caracteritzaven.

És aquesta segona part del nostre terme la que podem considerar més pròpiament montsenyenc i on es troben els punts més alts del terme, com el roquissar de l'Enclusa, de 867,6 metres d'altitud, o la plataforma on s'assenta el castell de Taradell, conegut popularment com de Can Boix, a 803 metres.

En aquest sector emboscat es troben les Cuines d'en Rocaguinarda, a la part nord de la vall de Mansa, on és tradició documentada que s'hi refugiava i amagava aquest famós bandoler quan era perseguit, o la Fossa d'en Toca-son, on fou greument ferit i capturat el bandoler Jaume Masferrer, *Toca-son*, del qual Taradell fa reviure cada any el record per la Festa Major, els dies 24 i 25 d'agost. És també el sector travessat per la carretera de Vic a Arbúcies, que abans de la construcció de l'Eix Transversal o C-25 era el principal camí per accedir al Montseny per la gent de Vic o el seu redós.

En Toca-son, el castell de Taradell i els seus antics barons han estat recordats en anteriors números d'aquestes *Monografies*. En particular el nostre castell, que estenia inicialment la seva dominació des del Pont del Gurri, a l'entrada de Vic, fins al cim del Matagalls i que abans agrupava sota un sol batlle i cúria senyorial els termes de Viladrau i Taradell. Més tard els capricis de la divisió provincial els van separar durant molt temps en dues províncies diferents, si bé ara la divisió comarcal els ha tornat a agermanar en la comarca d'Osona.

A tots, però, ens ha agermanat especialment l'amor al Montseny. Per això la vila de Taradell se sent sempre joiosa d'acollir actes culturals d'Amics del Montseny, com ho fa avui amb la presentació del volum 23 de *Monografies del Montseny*. És obligat també, per tancar aquesta petita introducció, fer esment del fet que les *Monografies del Montseny* tenen un bon puntal i col·laborador en mossèn Antoni Pladevall, director des dels inicis de la col·lecció i que dóna també nom a la Biblioteca que avui ens acull, en què es guarden la majoria de les seves obres i que aviat acollirà la part més important de la seva notable biblioteca particular.

Lluís Verdaguer i Vivet

Batlle de la vila i terme de Taradell